

Høringssvar frå Telemark fylkeskommune – rapporten Kunnskapssektoren sett utenfra – gjennomgang av organiseringen av de sentraladministrative oppgavene i kunnskapssektoren

Vedtatt av hovudutval for kompetanse 07.03.16.

Forvaltningsoppgåver for høgare utdanning, side 9, 16f, 28f, 37f, 52f, 59f.

Telemark fylkeskommune merker seg tilrådinga om at det opprettast eit sentralt forvaltningsorgan for universitets- og høgskulesektoren, underlagt Kunnskapsdepartementet, til liks med Utdanningsdirektoratet.

Men som eigar av ein offentleg fagskole, og ansvarlig for at det blir tilbode godkjent fagskuleutdanning som tar omsyn til lokalt, regionalt og nasjonalt kompetansebehov innafor prioriterte samfunnsområder, kan vi ikkje sjå at tilrådingane i rapporten bidreg til at fagskulesektoren med sin eigenart får en tydeligare posisjon innafor kunnskapssektoren.

Vi er tvert imot bekymra for at den anbefalte delegeringa av etatsstyringa ytterlegare vil hindre mogleghetene for politisk styring av fagskulesektoren, og auke avstanden mellom utdanningsinstitusjonane, eigarane og departementet. Sett i lys av Fagskoleutvalgets innstilling (NOU2014:14) er en organisering av sektoren som introduserer fleire styringsnivå lite ønskelig, idet den i dagens situasjon har ein lite oversiktlig politisk og administrativ styringsstruktur.

NOKUT, side 10, 39, 61

Som fagskuleeigar kjenner Telemark fylkeskommune NOKUT mellom anna som godkjenningsinstans for tilbod innafor fagskulesektoren. Gruppas tilrådingar støttas, men vi nyttar høve til nok ein gang å presisere at NOKUT må ha prosedyrar som sikrar ein tåleg rask handsaming av slike søknader, da fagskuleutdanning per definisjon også er «ferskvare», de vi sei at det skal svare på aktuelle behov innafor samfunn og arbeidsliv, og at det derfor må kunne «skrus saman» på kortare tid, utan at det går ut over kvaliteten. NOKUT er på rett spor, og det bør fortsette. Organiseringa bør understøtte dette.

Telemark fylkeskommune er einig i at også godkjenning av utanlandsk utdanning og kompetanse høyrer heime her.

SIU – Senter for internasjonalisering i utdanningen side 10, 40, 62

Det vil være viktig å integrere internasjonalisering i alle områder som omhandlar kvalitetsutvikling i skulen. Likevel er dette området så spesialisert og trinnovergripande at ein bør behalde SIU som eigen verksemd.

Det er viktig med tverrsektoriell organisering av SIU, da programma dei forvaltar til en viss grad er aktuelle for fleire sektorar. Det er likevel viktig å presisere at andre relevante sektorar sjølv har ansvar for å inkorporere det internasjonale arbeidet i eigne planer og aktiviteter. Telemark fylkeskommune støtter subsidiær tilråding; SIU som eige organ med noe utvida ansvarsområde.

Utdanningsdirektoratet, side 11, 34, 66

Utdanningsdirektoratet har som overordna mål å bidra til at barn og unge når måla for grunnopplæringa. Direktoratet skal være støtte for kommunar og fylkeskommunar, og ein pådrivar for kvalitetsbygging. I teorien ser det ut til at direktoratets rolle og interne struktur legg til rette for dette, men i praksis er det i stor grad direktoratets kontrollfunksjon som når ut til fylkesmenn og eigarar av skuler og barnehagar.

Gjennom lang tid har direktoratets sterke fokus på legalitetskontroll, ført til at skuleeigarar blir meir opptatt av å ikkje gjøre noe ulovleg, enn å utvikle og drive god opplæring. Fylkesmennene kunne vært ressursentra for kvalitetsutvikling, men styres av direktoratet til å ha ein juridisk tilnærming i sin kontakt med kommunar og fylkeskommunar.

Telemark fylkeskommune meiner at direktoratet i større grad enn hittil bør prioritere oppgåver knytt til kvalitetsutvikling i grunnopplæringa. Det dreier seg ikkje om store strukturelle endringar, men om å gi meir merksemd til kvalitet og utvikling. Sett utanfrå har juridisk avdeling fått ei svært dominerande rolle på bekostning av andre avdelingar som har viktige oppgåver med å styrke kvaliteten.

Utvalet tilrår ein tydelegare rolle- og ansvarsfordeling mellom departement og direktorat. Telemark fylkeskommune støtter dette. Det er i dag eit inntrykk at det leggst beslag på ein stor del av direktoratets ressursar til å gjennomføre oppdragsbrev frå departementet, som er prega av skiftande politiske føringar, og at dette bidrar til å svekke forvaltningas føresetnader for langsiktig systemutvikling.

Rollefordelinga mellom Utdanningsdirektoratet og fylkesmannsembeta bør bli tydelegare. Det same gjeld tilhøvet mellom fylkeskommune og fylkesmann. Vanlegvis er det slik at den forvaltningsmessige fagkompetansen ligg i fylkeskommune eller direktorat, mens fylkesmannen blir brukt som eit mellomledd, eit mellomledd som i mange tilfelle blir opplevd å være unødvendig spill av tid. Ei tydelegare rollefordeling vil kunne bidra til meir effektiv forvaltning.

Nasjonale sentre i grunnopplæringen, side 11, 36, 68

Telemark fylkeskommune ser at det er historiske årsakar til at desse sentra er blitt oppretta, og at plassering og organisering kanskje har vært underordna faglege omsyn. Ein gjennomgang av utdanningssektoren er ein god anledning til å sjå nærare på dette.

NAFO – Nasjonalt senter for fleirkulturell opplæring og Folkehelsesenteret er dei nasjonale sentra som vi som fylkeskommune har mest med å gjere.

Det er vår erfaring at det faglege bidraget frå desse nasjonale sentra er svært viktig. Sjølv om vi ser behovet for å dra desse verksemdene og tema som dei representerer sterkare inn under Utdanningsdirektoratet, vil vi åtvare mot ei usynleggjering og dermed fagleg svekking av tilbodet, som lett kan bli resultatet. Dei nasjonale sentra representerer på sine område. Dersom Utdanningsdirektoratet skal overta oppgåver frå desse sentra, er det viktig at ekspertisen blir vidareført.

Men ein kan ha ein «magefølelse» som seier at det er enklare å oppnå kontakt med dei nasjonale sentra enn med Utdanningsdirektoratet, der ein frå fylkeskommunane eigentleg skal gå vegen om Fylkesmannen. Dette siste må/bør i alle fall endrast, slik at avstanden mellom nivåa ikkje blir unødig stor, og nødvendig kunnskap frå «eksperter» blir nærast utilgjengelig. Likevel: Dette spørsmålet kan bare sjåast i samanheng med grunnleggjande tenking om kva Utdanningsdirektoratet skal være i framtida. Med dagens vekt på forvaltningsjuss, sjå ovafor Utdanningsdirektoratet, kan ein frykte at det i utgangspunktet ikkje vil være mye plass for nettverksbygging og utvikling av pedagogisk kvalitet på dette nivået i Utdanningsdirektoratet.

Senter for IKT i utdanningen, side 12, 58, 69

Telemark fylkeskommune er samd i at Senter for IKT og deira oppgåver bør leggst inn under Utdanningsdirektoratet. Forståelsen av digitale ferdigheter som grunnleggjande ferdighet og IKT som fagområde bør gå hand i hand. Tidligere eksempel kor dette ble sett på som skilde område har ikkje gitt ønska resultat. IKT skal være en støttefunksjon. Samordning på tvers er svært viktig!

Fylkesmannen, side 12, 19, 36, 70

Fylkesmennenes utdanningsavdelingar har i lang tid brukt det meste av sine ressursar på tilsyn og kontroll av barnehage- og skuleeigarar. Telemark fylkeskommune er i tvil om dette er en fornuftig prioritering. Viss tid, krefter og tankekraft heller hadde blitt brukt til å hjelpe kommunane til systematisk arbeid med kvalitetsutvikling i barnehage og skole, ville sannsynligvis læringsresultat og gjennomføring blitt betre.

Det er særlig små og mellomstore kommunar som har behov for faglig støtte og oppfølging. Fylkesmannen har gjennom utdanningsdirektoratet naturlig tilgang til sterke fagmiljø innafor analyse og kvalitetsvurdering. Små kommunar har avgrensa moglegheit til sjølv å bygge opp kompetanse på dette, men fylkesmannen ville saman med kommunane kunne skape møteplasser og fagnettverk for kommunane.

Telemark fylkeskommune meiner fylkesmennene bør vri noe av sin verksemd frå tilsyn og kontroll til meir rettleiing, særlig retta mot mindre kommunar. Rettleiinga bør ikkje avgrensast til tolking og forståing av regelverk, men rette merksemda mot kvalitet og resultatoppfølging.

Dersom ein ville gi fylkesmannsembeta ein større rolle med fagleg rettleiing og kvalitetsutvikling i høve til kommunane, ville det være mogleg å sjå dette i samanheng med ei regionreform som etter alt å dømme vil innebære større regionar og tenkeleg større og meir ressurssterke fagmiljø hos den instans som eventuelt skal vidareføre det som i dag er Fylkesmannens rolle innafor opplæringssektoren.

Statped, side 12, 25, 70

Telemark fylkeskommune er samd i at etatsstyringa av Statped bør flyttast frå Utdanningsdirektoratet til Kunnskapsdepartementet.

At Statped sine tenester bør bli tilbode på lågast mogleg forvaltningsnivå, støttast. Likeeins at Kunnskapsdepartementet bør vurdere om noen av oppgåvene kan overførast til kommunar, fylkeskommunar eller interkommunale selskap. Men ein er i en tidleg fase i Kommunekartet er i ferd med å endre seg som følge av Kommunereforma, men vi er i en tidleg fase. Dersom oppgåver skal bli overført, bør dei overførast til større regioner. Eitt fylke eller eitt interkommunalt selskap kan ikkje ha spisskompetanse på område som syn, hørsel med meir.

Telemark fylkeskommune er usikker på om Kunnskapsdepartementet bør vurdere oppretting av ei eigen statleg verksemd som skal omfatte det som blir att av nasjonale oppgåver innafor spesialundervisningsfeltet.

Foreldreutvalget for grunnopplæringa – FFG, side 13, 35, 72

Telemark Fylkeskommune mener at dagens ordning med et uavhengig sekretariat for foreldreutvalget for barnehage og foreldreutvalget for grunnopplæringen må fortsette i dagens form, for å sikre at utvalgene er reelt frie og uavhengige fra statsforvaltningen